

10.Sınıf Felsefe 2.Dönem 1.Yazılı

→ Yazilidayim.net ←

Soru 1: "İnsan eylemlerinde özgür müdür?" sorusuna verilen cevaplardan biri olan **otodeterminizm**, özgürlüğü nasıl temellendirir?

- **Cevap:** Otodeterminizme göre özgürlük, kişinin kendi kişiliğini geliştirme ve bilgi birikimini artırma derecesine bağlıdır. İnsan, aklını ve iradesini ne kadar kullanabilirse o kadar özgürleşir. Yani özgürlük, insana verilmiş bir hazır durum değil, kazanılan bir yetidir.

Soru 2: Ahlaki eylemin temel amacının "ödev" olduğunu savunan ve "Öyle davran ki eyleminin ilkesi evrensel bir yasaya dönüşebilsin" diyen filozof kimdir?

- **Cevap: Immanuel Kant.** Kant'ın "Ödev Ahlakı" anlayışına göre bir eylemin ahlaki değeri, sonuçlarından ziyade o eylemin sadece bir görev bilinciyle (iyi niyetle) yapılmış olmasına bağlıdır.

Soru 3: Hedonizm (Hazcılık) ve Egoizm (Bencillik) gibi yaklaşımların ortak özelliği nedir ve bu yaklaşımlar "Evrensel Ahlak Yasası"nın imkânı hakkında ne düşünürler?

- **Cevap:** Bu yaklaşımlar, ahlaki eylemin temelini bireysel hazlara veya çıkarlara dayandırır. Değerler kişiden kişiye değiştiği için, bu görüşler evrensel bir ahlak yasasının mümkün olmadığını savunurlar.

10.Sınıf Felsefe 2.Dönem 1.Yazılı

Yazilidayim.net

Soru 4: "Kişi, eylemlerini seçerken dış faktörlerin baskısı altında değildir; ancak evrendeki neden-sonuç ilişkisi (nedensellik) içerisinde eylemlerini gerçekleştirir." diyen birinin hangi ahlaki görüşü (determinizm, indeterminizm vb.) savunduğu söylenebilir?

- **Cevap:** Bu kişi **determinizmi** savunmaktadır. Determinizme göre her olayın bir nedeni vardır ve insan iradesi de bu nedenlerin etkisi altında olduğu için gerçek anlamda bir seçme özgürlüğüne sahip değildir.

★ neden sonuç ★

Soru 5: Estetik ve Sanat Felsefesi arasındaki temel fark nedir?

- **Cevap:** **Estetik** hem doğadaki hem de sanattaki güzel konu edinen daha geniş kapsamlı bir disiplindir. **Sanat felsefesi** ise sadece insan eliyle ortaya konan sanat eserlerini, sanatın doğasını ve yaratıcılığı inceler.

Soru 6: Sanatın kaynağına yönelik "Oyun Olarak Sanat" kuramını savunan Schiller'e göre, insan ne zaman tam anlamıyla özgürleşir?

- **Cevap:** Schiller'e göre insan, **oyun oynadığı zaman** (yani sanatla uğraştığı zaman) gerçek anlamda özgürleşir. Çünkü sanat, gündelik hayatın zorunluluklarından ve fayda arayışından uzaklaştıran, kişiyi özgür kılan bir etkinliktir.

10.Sınıf Felsefe 2.Dönem 1.Yazılı

Yazilidayim.net

Soru 7: Ortak estetik yargıların (genelgeçer güzellik anlayışının) mümkün olduğunu savunan görüşlerin temel dayanağı nedir?

- **Cevap:** Bu görüşler, güzelliğin objenin (nesnenin) kendisinde bulunan bir özellik (orantı, simetri, harmoni gibi) olduğunu veya insan zihninin ortak bir beğeni duygusuna sahip olduğunu savunurlar. Örneğin Kant, "beğeni yargılarının" çıkarsız ve evrensel bir nitelik taşıdığını belirtir.

Soru 8: "Sanat, doğada var olanın mükemmel bir taklididir." görüşünü savunan ve Platon ile Aristoteles tarafından temsil edilen sanat anlayışına ne ad verilir?

- **Cevap:** Mimesis (Taklit) Kuramı. Platon'a göre sanat ideaların kopyasının kopyasıyken; Aristoteles'e göre sanat, doğadaki eksikliklerin sanatçı tarafından tamamlanarak yansıtılmasıdır.